



Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Lipsk za 2022 r.

Lipsk, kwiecień 2023 r.

I. Wstęp

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 oraz art. 9tb ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2519 ze zm.) gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności dokonują corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Analizę sporządza się w terminie do dnia 30 kwietnia za poprzedni rok kalendarzowy. Podlega ona publicznemu udostępnieniu na stronie Biuletynu Informacji Publicznej urzędu.

II. Zagadnienia ogólne

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r., zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku, odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i ich transport do Instalacji Przetwarzania Odpadów (IPOK) realizowany był przez:

- **BIOM Trans Sp. z o. o.**, Dolistowo Stare 144, 19 – 124 Jaświły (odpady zmieszane oraz odpady zbierane w sposób selektywny).

Firma ta została wyłoniona w wyniku przeprowadzonego postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki. Umowa na realizację usług została zawarta na okres od 11.01.2022 r. do 31.12.2022 r.

W związku ze zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od dnia 01.01.2020 r. na terenie gminy wprowadzono obowiązkową selektywną zbiórkę odpadów dla wszystkich właścicieli nieruchomości. Za zbiórkę niezgodną z Regulaminem utrzymania czystości i porządku, czyli brak sortowania odpadów lub nieprawidłowe sortowanie właściciel nieruchomości ponosił w 2022 r. opłatę podwyższoną dwukrotnie, tj. 58,00 zł. Podwyższone stawki w roku 2022 nie były stosowane.

Odpady zmieszane o kodzie 20 03 01 oraz **biodpady** stanowiące odpady komunalne z terenu gminy Lipsk odbierane były:

1. z terenu miejskiego, z zabudowy jednorodzinnej:
 - 1) w okresie od kwietnia do października - raz na dwa tygodnie,
 - 2) w pozostałym okresie - raz w miesiącu,
2. z terenu miejskiego, z zabudowy wielorodzinnej:
 - 1) w okresie od kwietnia do października - raz w tygodniu,
 - 2) w pozostałym okresie - raz w miesiącu,
3. z terenu wiejskiego gminy - raz w miesiącu.

Selektywna zbiórka odpadów na terenie gminy została zorganizowana w następujący sposób:

1. 4 rodzaje odpadów, tj. **papier i tektura**, **tworzywa sztuczne**, **opakowania wielomateriałowe i metale**, **szkło oraz popiół** zbierane były „u źródła”, tj. w miejscu ich powstawania raz w miesiącu,
2. **meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz zużyte opony** odbierane były w ramach zbiórki, tzw. „wystawki” organizowanej 2 razy w roku,

3. **zużyte baterie i akumulatory** zbierane były w specjalnych pojemnikach w budynkach użyteczności publicznej (szkoła, urzędy, bank, poczta itp.) i odbierane w razie potrzeby, na zgłoszenie,
4. **przeterminowane leki** - zbierane w aptekach na terenie miasta Lipsk i odbierane w razie potrzeby, na zgłoszenie,
5. **odpady budowlane i rozbiórkowe** - gromadzone w specjalnych kontenerach zamawianych odpłatnie przez właścicieli nieruchomości lub w ilości 0,3 Mg na mieszkańca, przekazywane bezpłatnie, do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Dolistowie Starym.
6. **tekstylia i odzież** – przekazywane w miarę potrzeb, bezpłatnie do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Dolistowie Starym.

Jeśli chodzi o wysokość stawki, to w roku 2022 w związku z Uchwałą Nr XXVII/202/21 Rady Miejskiej w Lipsku z dnia 10 grudnia 2021 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty wynosiła ona **29,00 zł** miesięcznie od 1 mieszkańca.

W związku z potrzebą redukcji ilości bioodpadów przekazywanych do instalacji Rada Miejska w Lipsku Uchwałą Nr XXVII/203/21 z dnia 10 grudnia 2021 r. zwolniła z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinными kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym. Zwolnienie to wynosiło 5,00 zł od jednego mieszkańca.

Wg stanu na 31.12.2022 r. na terenie gminy:

- **932 właścicieli nieruchomości** - kompostuje bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych,
- **155 właścicieli nieruchomości (w tym Spółdzielnia Mieszkaniowa oraz lokalne wspólnoty mieszkaniowe)** przekazuje bioodpady stanowiące odpady komunalne do IPOK.

III. Ocena możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

1. **Możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno – biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych**

Na terenie gminy Lipsk nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Odpady zmieszane, bioodpady oraz pozostałości z sortowania i mechaniczno-biologicznego przetwarzania w 2022 r. kierowane były do **Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce - Instalacji Przetwarzania Odpadów (IPOK)**.

Biom Sp. z o.o., jako inwestor budowy i operator **ZZO w Koszarówce** zbudowanego w ramach projektu „Biebrzański System Gospodarki Odpadami – etap II” dla 19 gmin członkowskich Związku Komunalnego Biebrza uruchomił instalację w IV kwartale 2013 r. Od tego czasu odpady kierowane są do stacji przeładunkowej w Dąbrowie Białostockiej, a stamtąd do **ZZO w Koszarówce**.

2. **Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi**

Wszelkie potrzeby inwestycyjne gminy Lipsk związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi realizowane są za pośrednictwem Związku Komunalnego Biebrza, którego gmina jest członkiem oraz firmy BIOM Sp. z o. o. – operatora **ZZO w Koszarówce**, której gmina Lipsk jest współudziałowcem.

3. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w okresie 01.01.2022 r. – 31.12.2022 r.

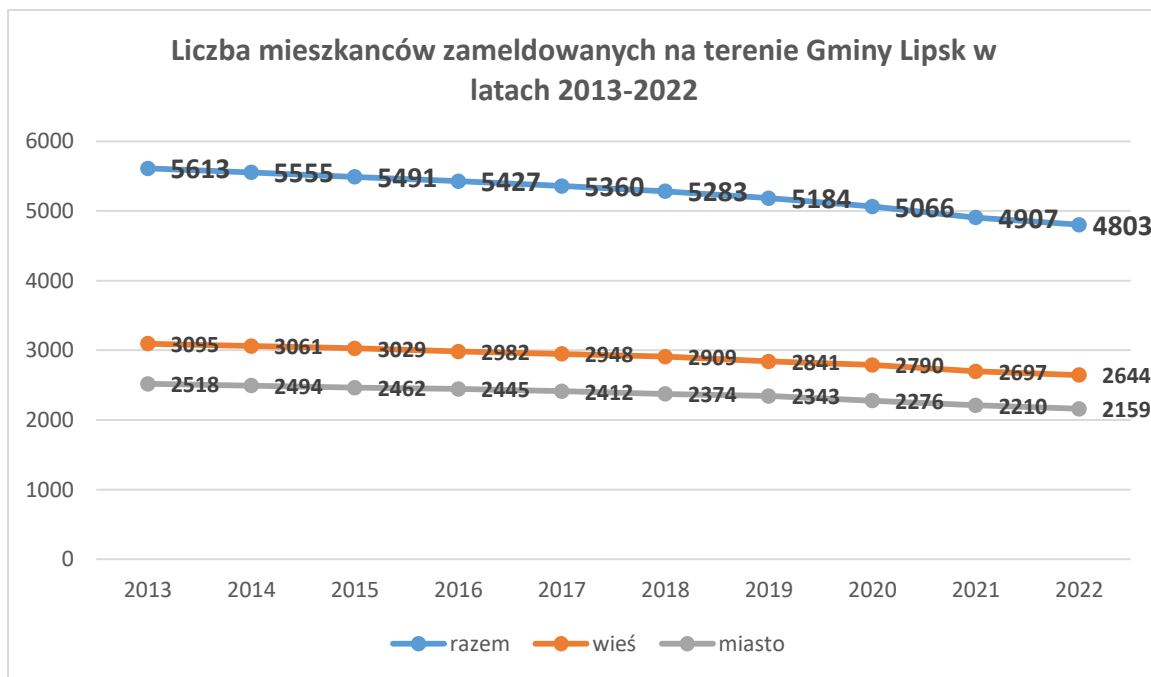
W 2022 r. koszty poniesione przez gminę w związku z gospodarowaniem odpadami komunalnymi wyniosły ogółem: 889.913,99 zł, w tym:

- odbiór i transport odpadów komunalnych: 457.263,18 zł,
- zagospodarowanie odpadów komunalnych: 366.481,50 zł (w tym PSZOK 7.380,00 zł),
- koszty administracyjne, tj. płace pracowników, program komputerowy, jego serwisowanie, ustawowe koszty upomnień, koszty prowizji bankowych, szkolenia pracowników oraz literatura fachowa i materiały biurowe: 66.169,31 zł.

Jeśli chodzi o przychody gminy z tytułu opłaty śmieciowej (wpłaty mieszkańców), to w 2022 r. wyniosły one 990.708,58zł.

4. Liczba mieszkańców i sposób zbierania odpadów

Liczba mieszkańców zameldowanych na terenie gminy Lipsk na dzień 31.12.2013 r. wyniosła **5.613**, w tym w mieście Lipsk – **2.518**, a na wiejskim terenie gminy – **3.095**, na koniec roku 2014 – **5.555** osób, w tym w mieście Lipsk – **2.494**, a na wiejskim terenie gminy – **3.061**, na koniec roku 2015 – **5.491** osób, w tym **2.462** w mieście Lipsk, a na wiejskim terenie gminy - **3.029** osób, na koniec roku 2016 – **5.427**, w tym w mieście Lipsk – **2.445**, a na wiejskim terenie gminy – **2.982**, na koniec roku 2017 – **5.360**, w tym w mieście Lipsk – **2.412**, a na wiejskim terenie gminy – **2.948**, na koniec roku 2018 – **5.283**, w tym w mieście Lipsk – **2.374**, a na wiejskim terenie gminy – **2.909**, na koniec roku 2019 – **5.184**, w tym w mieście Lipsk – **2.343**, a na wiejskim terenie gminy – **2.841**, na koniec roku 2020 – **5.066**, w tym w mieście Lipsk – **2.276**, a na wiejskim terenie gminy - **2.790**, na koniec roku 2021 – **4.907**, w tym w mieście Lipsk – **2.210**, a na wiejskim terenie gminy – **2.697**, natomiast na koniec roku 2022 – **4.803**, w tym w mieście Lipsk – **2.159**, a na wiejskim terenie gminy – **2.644**. Spadek liczby ludności to - od czasów transformacji ustrojowej - stały trend w sytuacji demograficznej gminy. Przedstawia to poniższy wykres:



Na dzień 31.12.2022 r. liczba deklaracji złożonych przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych wyniosła **1.087**, a systemem objęto **3.233 osoby**. Zdecydowanie podkreślić należy fakt, że jest to aż o **1.570 osób** mniej, niż wynika z ewidencji osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy, a z informacji będących w posiadaniu Urzędu Miejskiego w Lipsku wynika, że systemem objęto 100 % mieszkańców.

Jeśli chodzi o sposób zbiórki odpadów, to w 2022 r. przedstawiał się on następująco:

a) w odniesieniu do właścicieli nieruchomości:

- **85,74 %**, tj. **932 właścicieli** zbierało odpady w sposób selektywny i dodatkowo kompostowało bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych,

- **14,26 %**, tj. **155 właścicieli** zbierało odpady w sposób selektywny, nie posiadało kompostowników przydomowych, a bioodpady stanowiące odpady komunalne przekazywało do IPOK,

b) w odniesieniu do liczby mieszkańców:

- **69,56 %**, tj. **2.249 osób** zbierało odpady w sposób selektywny i dodatkowo kompostowało bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostownikach przydomowych,

- **30,44 %**, tj. **984 osób** zbierały odpady w sposób selektywny, nie posiadały kompostowników przydomowych, a bioodpady stanowiące odpady komunalne przekazywały do IPOK.

Należy pamiętać, że nieruchomości zabudowane budynkami wielolokalowymi, z mocy ustawy nie posiadają możliwości kompostowania bioodpadów w kompostownikach przydomowych, a jest to liczba 689 osób.

5. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1

Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne zawarli na terenie gminy Lipsk 44 umowy na wywóz odpadów. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, którzy nie zawarli umów nie stwierdzono.

6. Ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy

W 2022 r. z terenu gminy Lipsk odebrano i zagospodarowano w sumie **870,556 Mg** odpadów komunalnych, w tym **141,95 Mg** odpadów podobnych do komunalnych odebranych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych oraz **1,94 Mg** przekazanych przez mieszkańców gminy do PSZOK w Dolistowie Starym .

W podziale na poszczególne frakcje odebrano i zebrano (razem z PSZOK) następujące ilości odpadów komunalnych:

- 1) 430,54 Mg - zmieszane odpady komunalne,
- 2) 24,01 Mg – papier i tektura,
- 3) 80,71 Mg – szkło,
- 4) 87,16 Mg – tworzywa sztuczne
- 5) 0,080 Mg - metale,
- 6) 0,156 Mg – przeterminowane leki,
- 7) 30,44 Mg – odpady wielkogabarytowe,
- 8) 0,76 Mg - zużyte opony,
- 9) 5,46 Mg – zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- 10) 61,76 Mg – popiół,
- 11) 144,40 Mg – bioodpady,
- 12) 5,02 Mg – odpady budowlane,
- 13) 0,06 Mg – tekstylia
- 14) 0,00 Mg – farby, tusze, kleje.

Osiągnięty **poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania** wyniósł w 2022 r. 5,30 %. Oznacza to, że na składowisko trafiło 15,964 Mg odpadów o kodzie 19 12 12, tj. pozostałości po sortowaniu odpadów zmieszanych. Gmina Lipsk osiągnęła wymagany poziom, gdyż zgodnie z przepisami nie powinien być on wyższy, niż 35%. W związku ze zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nie wylicza się już *poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła*. Ustawodawca wprowadził natomiast obowiązek wyliczania **poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych**, który oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Za rok 2022 wyniósł on 60,38 % i został osiągnięty, gdyż zgodnie z przepisami nie powinien być niższy, niż 25 %.

7. Ilości zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania odbieranych z terenu gminy

W roku 2022 bezpośrednio na składowisko odpadów w ZZO w Koszarówce nie trafiły żadne odpady z terenu gminy Lipsk. Tak, jak wspomniano wyżej, zmieszane odpady komunalne trafiają w pierwszej kolejności do **Instalacji Przetwarzania Odpadów - Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Koszarówce**, gdzie poddawane są mechaniczno - biologicznemu przetwarzaniu. Do składowania skierowano niewielką ilość (15,964 Mg) odpadów o kodzie 19 12 12 (pozostałości po mechaniczno – biologicznym przetwarzaniu zmieszanych odpadów komunalnych). Resztę przekazano z ZZO Koszarówka do cementowni i przedsiębiorstw produkujących paliwa alternatywne.

IV. Wnioski

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu gospodarki odpadami na terenie gminy Lipsk ustalono, co następuje:

1. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że z roku na rok, systematycznie rośnie masa odpadów zebranych w sposób selektywny. W roku 2022, w związku z ustawowym obowiązkiem selektywnej zbiórki dla wszystkich mieszkańców, ilość odpadów zebranych selektywnie była najwyższa od momentu wprowadzenia systemu w 2013 r.
2. Należy w dalszym ciągu obserwować ogólnopolską sytuację w sektorze gospodarki odpadami i wziąć pod uwagę fakt, że koszty zagospodarowania odpadów z roku na rok rosną, co może się wiązać z koniecznością wzrostu stawek opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
3. Podobnie jak w roku 2021, w roku 2022 powierzono prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych dla mieszkańców gminy Spółce BIOM z Dolistowa Starego. Jest to rozwiązanie tymczasowe, ponieważ nowy PSZOK ma powstać w ramach projektu, który będzie realizował Związek Komunalny „Biebrza”. Projekt będzie dotyczył budowy i wyposażenia PSZOK-ów na terenie gmin – członków Związku. Dla Gmin: Lipsk, Nowy Dwór oraz Dąbrowa Białostocka PSZOK zostanie zlokalizowany na terenie stacji przeładunkowej w Dąbrowie Biał.
4. W celu sprawdzenia szczelności systemu oraz stosowania się mieszkańców do zapisów Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Lipsk, należy przeprowadzać regularne kontrole zarówno nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, nieruchomości niezamieszkałych oraz firm odbierających odpady komunalne z terenu gminy Lipsk.

Sporządziła:

Anna Czarnecka - Orpik